

PREZES
REGIONALNEJ IZBY OBRACHUNKOWEJ
W KATOWICACH

Znak: WK-610/25/4/20

Katowice, 28 września 2020 r.

Pan
Grzegorz Kupczyk
Burmistrz
Toszka

Wystąpienie pokontrolne

Inspektorzy Regionalnej Izby Obrachunkowej w Katowicach przeprowadzili w dniach od 4 maja 2020 r. do 17 lipca 2020 r. kontrolę kompleksową gospodarki finansowej **Gminy Toszek** za okres od 1 stycznia 2016 r. do 17 lipca 2020 r.

Ustalenia kontroli zostały zawarte w protokole kontroli, podpisanym w dniu 29 lipca 2020 r., którego jeden egzemplarz pozostawiono w jednostce kontrolowanej.

Poniżej przedstawiam poszczególne nieprawidłowości, wskazując wnioski zmierzające do ich usunięcia i usprawnienia badanej działalności oraz osoby odpowiedzialne za nieprawidłowe wykonywanie czynności służbowych, stosownie do art. 9 ust. 2 ustawy z dnia 7 października 1992 r. o regionalnych izbach obrachunkowych (Dz. U. z 2019 r., poz. 2137).

W zakresie długu publicznego:

– *Nieprawidłowo wykazano w Wieloletniej Prognozie Finansowej Gminy Toszek na lata 2020-2031, przyjętej uchwałą Nr XV/247/2019 Rady Miejskiej w Toszku z dnia 18 grudnia 2019 r. (w informacjach uzupełniających o długu i jego spłacie) spłaty, o których mowa w pkt 5.1, wynikające wyłącznie z tytułu zobowiązań już zaciągniętych, poprzez wykazanie ich w kwotach niezgodnych z zawartymi umowami, co dotyczyło:*

- roku 2020 - wykazano kwotę 336.000,00 zł, podczas gdy z umów wynikała kwota rat przypadających do spłaty w wysokości 312.000,00 zł, różnica 24.000,00 zł;
- roku 2029 - wykazano kwotę 48.000,00 zł, podczas gdy z umów wynikała kwota rat przypadających do spłaty w wysokości 72.000,00 zł, różnica 24.000,00 zł.

Zgodnie z art. 226 ust. 1 pkt 5 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. z 2019 r., poz. 869 z późn. zm.), wieloletnia prognoza finansowa powinna określać dla każdego roku objętego prognozą co najmniej: przychody i rozchody budżetu jednostki samorządu terytorialnego, z uwzględnieniem m.in. długu zaciągniętego. Jednostki samorządu terytorialnego sporządzają wieloletnią prognozę finansową, o której mowa w art. 226 ust. 1 ustawy o finansach publicznych, wg wzoru stanowiącego załącznik nr 1 do rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 10 stycznia 2013 r. w sprawie wieloletniej prognozy finansowej jednostki samorządu terytorialnego (Dz. U. z 2015 r. poz. 92 z późn. zm.).

Przyczyną nieprawidłowości, zgodnie z wyjaśnieniami, była pomyłka w wyliczeniu kwot przypadających do spłaty jednej z pożyczek. W uchwale Nr XVII/286/2020 Rady Miejskiej w Toszku z dnia 3 marca 2020 r. poprawiono kwoty zgodnie z zawartymi umowami.

Zadania w zakresie opracowania projektu wieloletniej prognozy finansowej Gminy Toszek należały do p. Danuty Lis – Skarbnika Gminy Toszek, pełniącego funkcję Kierownika Referatu Księgowości Budżetowej oraz Zastępcy Skarbnika Gminy Toszek w Referacie Księgowości Budżetowej. Inicjatywa w sprawie sporządzenia projektu uchwały w sprawie wieloletniej prognozy finansowej i jej zmiany oraz przedłożenie jej organowi stanowiącemu należały do p. Grzegorza Kupczyk – Burmistrza Toszka, w myśl art. 230 ust. 1 i ust. 2 ustawy o finansach publicznych.

Wniosek nr 1

Wzmocnić nadzór nad pracownikami Referatu Księgowości Budżetowej w zakresie prawidłowego wykazywania danych w informacjach uzupełniających o długi i jego spłacie w Wieloletniej Prognozie Finansowej Gminy Toszek, mając na uwadze art. 226 ust. 1 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. z 2019 r., poz. 869 z późn. zm.), oraz postanowienia rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 10 stycznia 2013 r. w sprawie wieloletniej prognozy finansowej jednostki samorządu terytorialnego (Dz. U. z 2015 r. poz. 92 z późn. zm.), a także przepisy art. 68 i art. 69 ust. 1 pkt 3 ustawy o finansach publicznych.

W zakresie dochodów budżetowych:

- *W 2019 r. nieprawidłowo naliczono i wyegzekwowano karę umowną Wykonawcy poprzez jej zaniżenie o kwotę 4.074,00 zł, czym naruszono postanowienia umowy nr IKP.7013.105.2019 z dnia 2 kwietnia 2019 r. ponadto art. 42 ust. 5 i art. 254 pkt 1 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. z 2019 r., poz. 869 z późn. zm.).*

Stosownie do postanowień § 12 ust. 2 pkt b umowy nr IKP.7013.105.2019 z dnia 2 kwietnia 2019 r., Wykonawca zapłaci Zamawiającemu karę umową w wysokości 0,5% wartości brutto przedmiotu umowy – za niedotrzymanie terminu określonego w § 3 ust. 1 umowy (23 sierpnia 2019 r.), za każdy dzień opóźnienia liczony od dnia następnego po dniu, w którym termin powinien być dotrzymany.

Zgodnie z art. 42 ust. 5 ww. ustawy, jednostki sektora finansów publicznych są obowiązane do ustalania przypadających im należności pieniężnych, w tym mających charakter cywilnoprawny, oraz terminowego podejmowania w stosunku do zobowiązanych czynności zmierzających do wykonania zobowiązania. Ponadto, stosownie do art. 254 pkt 1 ww. ustawy, w toku wykonywania budżetu jednostki samorządu terytorialnego obowiązują następujące zasady gospodarki finansowej: ustalanie, pobieranie i odprowadzanie dochodów budżetu jednostki samorządu terytorialnego następuje na zasadach i w terminach wynikających z obowiązujących przepisów.

Zgodnie z wpisem Inspektora Nadzoru z dnia 26 sierpnia 2019 r. (poniedziałek) do dziennika budowy, potwierdzono zakończenie prowadzenia robót budowlanych. Wykonawca zgłosił ostatecznie inwestycję do odbioru końcowego pismem z 26 sierpnia 2019 r. i w tym samym dniu sporządzony został protokół odbioru końcowego.

W związku z niedotrzymaniem terminu umownego, tj. 23 sierpnia 2019 r., Gmina wystawiła notę księgową – obciążeniową, zgodnie z którą Wykonawcy naliczono karę umowną w wysokości 8.148,00 zł za zwłokę w wykonaniu przedmiotu umowy (2 dni x 0,5% x 814.799,99 zł), na podstawie § 12 ust. 2 pkt b umowy.

Mając jednak na względzie umowny termin ustalony na dzień 23 sierpnia (piątek), w związku z potwierdzeniem zakończenia robót w dniu 26 sierpnia (poniedziałek), wynikającym

z dziennika budowy, Wykonawca pozostawał w opóźnieniu trzy dni, a kara umowna winna wynosić 12.222,00 zł, a więc o 4.074,00 zł więcej niż naliczono i wyegzekwowano, bowiem zgodnie z postanowieniami umowy, kara umowna przysługuje za każdy dzień opóźnienia.

W toku kontroli wyjaśniono, iż Wykonawca w dniu 26.08.2019 r. o godzinie 8⁰⁰ dostarczył zgłoszenie zakończenia robót wraz z wymaganymi dokumentami oraz potwierdzeniem przez Inspektora Nadzoru w wewnętrznym dzienniku budowy zakończenie prowadzenia robót. Wyjaśniono również, iż w dniu 26.08.2019 r. robót nie prowadzono, jednakże z uwagi na fakt, iż na dzień 25.08.2019 r. przypadła niedziela Wykonawca nie miał możliwości dokonania stosownego zgłoszenia i kary naliczono za 2 dni tj. 24 oraz 25 sierpnia 2019 r.

Naliczenia kary umownej dokonał Inspektor w Referacie Inwestycji, Spraw Komunalnych i Planowania Przestrzennego. Wniosek z dnia 3 września 2019 r. o naliczenie kary umownej wg wyliczenia za 2 dni opóźnienia, skierowany do Referatu Księgowości Budżetowej, podpisał Kierownik Referatu Inwestycji, Spraw Komunalnych i Planowania Przestrzennego.

Wniosek nr 2

Podjąć działania w celu prawidłowego naliczenia i wyegzekwowania kar umownych od wykonawcy zadania za opóźnienie w wykonaniu przedmiotu umowy nr IKP.7013.105.2019 z dnia 2 kwietnia 2019 r., mając na uwadze postanowienia § 12 ust. 2 pkt b ww. umowy oraz art. 42 ust. 5 i art. 254 pkt 1 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. z 2019 r., poz. 869 z późn. zm.) w związku z art. 4 ust. 1 pkt 6 ustawy z dnia 13 listopada 2003 r. o dochodach jednostek samorządu terytorialnego (Dz.U. z 2020 r., poz. 23 z późn. zm.).

Wniosek nr 3

Wzmocnić nadzór nad pracownikami Referatu Inwestycji, Spraw Komunalnych i Planowania Przestrzennego w zakresie prawidłowego naliczania i egzekwowania kar umownych, stosownie do postanowień umów o wykonanie zamówienia publicznego, w związku z art. 42 ust. 5 i art. 254 pkt 1 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. z 2019 r., poz. 869 z późn. zm.), mając na uwadze art. 68 i art. 69 ust. 1 pkt 3 ww. ustawy o finansach publicznych.

- *W latach 2017 - 2020 (do dnia kontroli), nieprawidłowo przeprowadzono czynności sprawdzające mające na celu ustalenie stanu faktycznego w zakresie niezbędnym do stwierdzenia zgodności wykazanych przez podatnika danych w deklaracjach na podatek od nieruchomości oraz nie wezwano tego podatnika do udzielenia w wyznaczonym terminie niezbędnych wyjaśnień lub uzupełnienia deklaracji, wskazując przyczyny podania w wątpliwość rzetelności danych w nich zawartych.*

Powyższym naruszono art. 272 pkt 3, art. 274a § 2 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. Ordynacja podatkowa (Dz. U. z 2015 r., poz. 613 z późn. zm.). Zgodnie ze wskazanymi przepisami, organy podatkowe pierwszej instancji dokonują czynności sprawdzających, mających na celu ustalenie stanu faktycznego w zakresie niezbędnym do stwierdzenia zgodności z przedstawionymi dokumentami, w razie wątpliwości, co do poprawności złożonej deklaracji organ podatkowy może wezwać do udzielenia, w wyznaczonym terminie, niezbędnych wyjaśnień lub uzupełnienia deklaracji, wskazując przyczyny podania w wątpliwość rzetelności danych w niej zawartych. Ponadto, organ podatkowy nie skorzystał z możliwości przeprowadzenia u podatnika kontroli podatkowej, o której mowa w art. 281

§ 1 ww. ustawy. Zgodnie z przytoczonym przepisem, organy podatkowe pierwszej instancji mogą również przeprowadzić kontrolę podatkową u podatników. W myśl art. 281 § 2 ww. ustawy, celem kontroli podatkowej jest sprawdzenie, czy kontrolowani wywiązują się z obowiązków wynikających z przepisów prawa podatkowego.

Powyższe dotyczyło podatnika - osoby prawnej o nr karty kontowej 1/2, który wykazał w deklaracji na podatek od nieruchomości za lata 2017-2020 grunty związane z prowadzeniem działalności gospodarczej i budynki związane z udzielaniem świadczeń zdrowotnych, a nie zadeklarował do opodatkowania budowli związanej z prowadzeniem działalności gospodarczej.

Podczas wizji lokalnej przeprowadzonej przez Inspektora Regionalnej Izby Obrachunkowej w Katowicach w dniu 1 lipca 2020 r. stwierdzono, że na nieruchomościach gruntowych zajętych pod działalność gospodarczą ww. podatnika znajdują się dwa budynki i oba budynki są ogrodzone, a wzdłuż bocznej ściany budynku dwupiętrowego znajduje się powierzchnia utwardzona kostką brukową z miejscami do parkowania dla samochodów (budowla).

W dniu 6 lipca 2020 r. organ podatkowy wystosował do podatnika wezwanie w celu złożenia wyjaśnień w związku z niezadeklarowaniem do opodatkowania budowli.

Podatnik posiadający nieruchomości gruntowe zajęte na prowadzenie działalności gospodarczej, na których znajduje się budowla, miał obowiązek wykazania ich wartości jako podstawy opodatkowania. Zgodnie z art. 2 ust. 1 pkt 3 ustawy z dnia 12 stycznia 1991 r. o podatkach i opłatach lokalnych (Dz. U. z 2016 r., poz. 716 z późn. zm.) opodatkowaniu podatkiem od nieruchomości podlegają m.in.: budowle lub ich części związane z prowadzeniem działalności gospodarczej. W myśl art. 1a ust. 1 pkt 2 wskazanej ustawy, budowla to obiekt budowlany w rozumieniu przepisów prawa budowlanego niebędący budynkiem lub obiektem małej architektury, a także urządzenie budowlane w rozumieniu przepisów prawa budowlanego związane z obiektem budowlanym, które zapewnia możliwość użytkowania obiektu zgodnie z jego przeznaczeniem. Zgodnie natomiast z art. 1a ust. 1 pkt 3 ww. ustawy, budowle związane z prowadzeniem działalności gospodarczej to budowle będące w posiadaniu przedsiębiorcy lub innego podmiotu prowadzącego działalność gospodarczą.

Zgodnie z dodatkowymi wyjaśnieniami pracowników Urzędu, które wpłynęły do Regionalnej Izby Obrachunkowej w dniu 23 września 2020 r., ww. podatnik dokonał 21 września 2020 r. wpłaty zaległego podatku od nieruchomości w kwocie 2.258,00 zł oraz złożył do Urzędu Miejskiego w Toszku, korekty deklaracji podatkowych za lata 2015-2020, w których wykazał wartość budowli.

Zadania w zakresie wymiaru podatków, prowadzenia postępowań podatkowych wobec osób prawnych i fizycznych oraz dokonywania kontroli prawidłowości otrzymanych deklaracji podatkowych należały do pracowników Referatu Podatków i Opłat Lokalnych. Nadzór w tym zakresie sprawował Kierownik Referatu Podatków i Opłat Lokalnych.

Wniosek nr 4

Wzmocnić nadzór nad pracownikami Referatu Podatków i Opłat Lokalnych w zakresie dokonywania czynności sprawdzających deklaracje na podatek od nieruchomości, stosownie do art. 272 pkt 3, art. 274a § 2, art. 281 § 1 i § 2 ustawy Ordynacja podatkowa (Dz. U. z 2020 r., poz. 1325 z późn. zm.), mając na uwadze wymogi art. 2 ust. 1 pkt 3, art. 1a ust. 1 pkt 2 i 3 ustawy z dnia 12 stycznia 1991 r.

o podatkach i opłatach lokalnych (Dz. U. z 2019 r., poz. 1170 z późn. zm.) oraz przepisy art. 68 oraz art. 69 ust. 1 pkt 3 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. z 2019 r., poz. 869 z późn. zm.).

- *W 2020 r. nieprawidłowo ustalono, naliczono i wyegzekwowano opłatę za gospodarowanie odpadami komunalnymi w decyzji nr Fn.II/7031.18.2020 poprzez jej zawyżenie o kwotę 1.280,00 zł. Naruszono tym art. 42 ust. 5 i art. 254 pkt 1 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. z 2019 r., poz. 869 z późn. zm.) zgodnie z którym, jednostki sektora finansów publicznych są obowiązane do ustalania przypadających im należności pieniężnych, w tym mających charakter cywilnoprawny, oraz terminowego podejmowania w stosunku do zobowiązanych czynności zmierzających do wykonania zobowiązania. Ponadto, stosownie do art. 254 pkt 1 ww. ustawy, w toku wykonywania budżetu jednostki samorządu terytorialnego obowiązują następujące zasady gospodarki finansowej: ustalanie, pobieranie i odprowadzanie dochodów budżetu jednostki samorządu terytorialnego następuje na zasadach i w terminach wynikających z obowiązujących przepisów.*

Powyższe dotyczyło podmiotu o numerze ewidencyjnym 4/282 (osoba fizyczna), który deklarował selektywną zbiórkę odpadów. W dniach 3 i 17 lutego 2020 r. wpłynęły do Urzędu Miejskiego w Toszku zawiadomienia z firmy odbierającej odpady komunalne od mieszkańców o niewywiązywaniu się przez ww. podmiot z obowiązku segregacji odpadów komunalnych w miesiącu styczniu i lutym 2020 r.

Zgodnie z postanowieniami § 1 i § 3 uchwały Nr VI/72/2019 Rady Miejskiej w Toszku z dnia 27 marca 2019 r. stawka opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi dla odpadów, zbieranych w sposób nieselektywny wynosiła 40,00 zł miesięcznie.

Organ podatkowy w dniu 19 marca 2020 r. wydał decyzję w sprawie określenia wysokości opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi, w której ustalił opłatę za sześć miesięcy zamiast za dwa miesiące.

Zgodnie z wyjaśnieniami pracowników Urzędu Miejskiego w Toszku, kwota wskazana w ww. decyzji była wynikiem błędnego wyliczenia: 8 osób x 40,00 zł/osobę x 6 miesięcy = 1.920,00 zł a winna wynosić 8 osób x 40,00 zł/osobę x 2 miesiące = 640,00 zł. Podmiot o numerze ewidencyjnym nr 4/282 (osoba fizyczna) dokonał wpłaty ww. opłaty. Wyjaśniono ponadto, iż obecnie trwają prace zmierzające do zmiany decyzji z dnia 19 marca 2020 r., wydając właściwą z poprawną kwotą, za miesiąc styczeń i luty 2020 r. w wysokości 640,00 zł.

Stosownie do art. 215 § 1 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. Ordynacja podatkowa (Dz. U. z 2019 r., poz. 900 z późn. zm.) organ podatkowy może, z urzędu lub na żądanie strony, prostować w drodze postanowienia błędy rachunkowe oraz inne oczywiste omyłki w wydanej przez ten organ decyzji.

Zadania w zakresie przygotowania projektu ww. decyzji należały do Podinspektora Referatu Podatków i Opłat Lokalnych. Nadzór w tym zakresie sprawował Kierownik Referatu Podatków i Opłat Lokalnych. Decyzja została wydana przez p. Piotra Kunce – Zastępcę Burmistrza Toszka.

Wniosek nr 5

Naliczyć opłatę za gospodarowanie odpadami komunalnymi wobec podmiotu o nr karty kontowej 4/282 w prawidłowej wysokości, zgodnie z postanowieniami

uchwały Nr VI/72/2019 Rady Miejskiej w Toszku z dnia 27 marca 2019 r. oraz zawiadomieniem od podmiotu odbierającego odpady komunalne od mieszkańców z dnia 3 i 17 lutego 2020 r., mając na uwadze art. 42 ust. 5 i art. 254 pkt 1 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. z 2019 r., poz. 869 z późn. zm.) w związku z art. 215 § 1 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. Ordynacja podatkowa (Dz. U. z 2019 r., poz. 1325 z późn. zm.), a następnie ustalić wysokość dokonanej nadpłaty.

W zakresie księgowości i sprawozdawczości:

– *W bilansie jednostki budżetowej (Urzędu) wg stanu na dzień 31 grudnia 2019 r. wykazano stan pasywów w kwotach innych niż wynikający z ewidencji księgowej jednostki/Urzędu, wg stanu na dzień 31 grudnia 2019 r., co dotyczyło:*

- *poz. D.II.5 „Pozostałe zobowiązania”, w której wykazano kwotę 45.480,16 zł, zamiast kwoty 63.969,91 zł (różnica 18.489,75 zł), wynikającej z salda Ma kont 221, 234, 240 oraz salda Wn konta 139;*

- *w poz. D.II.6 „Sumy obce (depozytowe, zabezpieczenie wykonania umów)”, w której wykazano kwotę 148.377,63 zł, zamiast kwoty 129.887,88 zł (różnica 18.489,75 zł), wynikającej z salda Wn konta 139.*

Zgodnie z art. 4 ust. 2 ustawy z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości (Dz. U. z 2019 r., poz. 351 z późn. zm.) zdarzenia, w tym operacje gospodarcze, ujmuje się w księgach rachunkowych i wykazuje w sprawozdaniu finansowym zgodnie z ich treścią ekonomiczną. Stosownie zaś do § 23 ust. 3 rozporządzenia Ministra Rozwoju i Finansów z dnia 13 września 2017 r. w sprawie rachunkowości oraz planów kont dla budżetu państwa, budżetów jednostek samorządu terytorialnego, jednostek budżetowych, samorządowych zakładów budżetowych, państwowych funduszy celowych oraz państwowych jednostek budżetowych mających siedzibę poza granicami Rzeczypospolitej Polskiej (Dz.U. z 2017 r., poz. 1911), bilans powinien zawierać informacje w zakresie ustalonym dla jednostki budżetowej – w załączniku nr 5 do rozporządzenia.

Przyczyną nieprawidłowości była pomyłka Inspektora Referatu Księgowości Budżetowej, do którego zadań należało przygotowanie danych do sprawozdania finansowego Urzędu Miejskiego w Toszku. Nadzór w tym zakresie sprawowała p. Danuta Lis – Skarbnik Gminy Toszek, pełniący jednocześnie funkcję Kierownika Referatu Księgowości Budżetowej.

W dniu 6 lipca 2020 r., sporządzono korektę nr 1 bilansu jednostki budżetowej wg stanu na dzień 31 grudnia 2019 r., w którym wykazano prawidłowe wartości w pozycjach D.II.5 i D.II.6.

Nieprawidłowość polegającą na wykazaniu w bilansie jednostki budżetowej (Urzędu) innych kwot, niż wynikające z ewidencji księgowej, stwierdzono podczas poprzedniej kontroli Regionalnej Izby Obrachunkowej w Katowicach, co znalazło odzwierciedlenie w wystąpieniu pokontrolnym Prezesa Regionalnej Izby Obrachunkowej w Katowicach, Znak: WK-610/37/4/16/17 z dnia 6 marca 2017 r. (wniosek nr 16).

Bilans jednostki budżetowej sporządzony na dzień 31 grudnia 2019 r. podpisali: p. Grzegorz Kupczyk – Burmistrz Toszka oraz p. Danuta Lis – Skarbnik Gminy Toszek.

Wniosek nr 6

Sporządzać bilans jednostki budżetowej - Urzędu na podstawie danych wynikających z ewidencji księgowej oraz zgodnie z treścią ekonomiczną operacji, stosownie art. 4 ust. 2 ustawy z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości (Dz. U. z 2019 r., poz. 351 z późn. zm.) oraz § 23 ust. 3 rozporządzenia Ministra Rozwoju i Finansów z dnia 13 września 2017 r. w sprawie rachunkowości oraz planów kont dla budżetu państwa, budżetów jednostek samorządu terytorialnego, jednostek budżetowych, samorządowych zakładów budżetowych, państwowych funduszy celowych oraz państwowych jednostek budżetowych mających siedzibę poza granicami Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. z 2020 r., poz. 342), a także wzmocnić nadzór nad pracownikami Referatu Księgowości Budżetowej w zakresie prawidłowego sporządzania bilansu jednostki budżetowej – Urzędu, mając na uwadze art. 68 oraz art. 69 ust. 1 pkt 3 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. z 2019 r., poz. 869 z późn. zm.).

- *Nieprawidłowo wykazano dane w Rb-UZ rocznych sprawozdaniach uzupełniających o stanie zobowiązań według tytułów dłużnych, sporządzonych na koniec roku 2016, 2017, 2018 i 2019, czym naruszono wymogi określone w § 18 ust. 1 pkt 3 i 4, § 18 ust. 2 i 3, § 18 ust. 4 i 5, § 21 ust. 1 i ust. 3 pkt 3-4, § 22 ust. 1 i ust. 3 pkt 2-4 załącznika nr 9 – Instrukcja sporządzania sprawozdań, do rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 4 marca 2010 r. w sprawie sprawozdań jednostek sektora finansów publicznych w zakresie operacji finansowych (Dz. U. z 2014 r., poz. 1773).*

Nieprawidłowość dotyczyła:

- wg stanu na koniec lat 2016 - 2018 błędnych wartości w kolumnie 4 i 5 części C3 – Kredyty i pożyczki według pierwotnego terminu zapadalności,

- wg stanu na koniec lat 2016 - 2019 błędnych wartości w kolumnie 3, 4 i 5 części C4 – Kredyty i pożyczki według pozostałego terminu zapadalności.

Zgodnie z przytoczonymi przepisami, część C sprawozdania - Struktura terminowa zobowiązań z tytułu zaciągniętych kredytów i pożyczek oraz wyemitowanych papierów wartościowych składa się m.in. z zestawień: C3. Kredyty i pożyczki według pierwotnego terminu zapadalności - stan na koniec okresu sprawozdawczego oraz C4. Kredyty i pożyczki według pozostałego terminu zapadalności - stan na koniec okresu sprawozdawczego, w których należy zaprezentować wartość nominalną zobowiązań z tytułu zaciągniętych kredytów lub pożyczek (w układzie kolumn).

Przez pierwotny termin zapadalności należy rozumieć termin wynikający z umowy, do końca którego dłużnik zobowiązał się spłacić zobowiązanie z danego tytułu dłużnego (w przypadku zmiany umów za pierwotny termin spłaty zobowiązania uznaje się nowy termin wynikający ze zmian umowy), natomiast przez pozostały termin zapadalności należy rozumieć termin, który pozostał do spłaty danego zobowiązania, licząc od ostatniego dnia okresu sprawozdawczego, za który jest sporządzane sprawozdanie. W zestawieniach według pierwotnego terminu zapadalności klasyfikuje się zobowiązania na podstawie terminu ostatecznej spłaty względem terminu powstania zobowiązania; jeżeli zobowiązanie jest spłacane w ratach, do ustalenia zapadalności jest brana pod uwagę tylko data spłaty ostatniej raty. W zestawieniach według pozostałego terminu zapadalności klasyfikuje się zobowiązania na podstawie terminu ostatecznej spłaty względem ostatniego dnia okresu sprawozdawczego; jeżeli zobowiązanie spłacane jest w ratach, do ustalenia przedziałów zapadalności są brane pod uwagę daty spłaty poszczególnych rat; oznacza to, że na potrzeby tego zestawienia każdą ratę należy traktować jak odrębny tytuł dłużny. I tak, w układzie kolumn wykazuje się:

- w kolumnie 3 - (0,1> - wartość nominalną zaciągniętych kredytów i pożyczek, według stanu na koniec okresu sprawozdawczego, których pozostały termin zapadalności jest równy rokowi bądź krótszy od jednego roku;

- w kolumnie 4 - (1,5> - wartość nominalną zaciągniętych kredytów i pożyczek, według stanu na koniec okresu sprawozdawczego, których pierwotny oraz pozostały termin zapadalności jest dłuższy niż rok, ale nie dłuższy niż pięć lat;

- w kolumnie 5 - powyżej 5 - wartość nominalną zaciągniętych kredytów i pożyczek, według stanu na koniec okresu sprawozdawczego, których pierwotny oraz pozostały termin zapadalności jest dłuższy niż pięć lat.

Ponadto, zgodnie z § 10 ust. 4 ww. rozporządzenia, sprawozdania należy sporządzać rzetelnie i prawidłowo pod względem merytorycznym i formalno-rachunkowym.

Na podstawie harmonogramów spłat kredytów i pożyczek ustalono, że w sprawozdaniach Rb-UZ wykazano:

Część C3 – Kredyty i pożyczki według pierwotnego terminu zapadalności, tj.:

za rok 2016

- kolumna 4 – 609.448,00 zł, powinno być: 9.448,00 zł, różnica 600.000,00 zł

- kolumna 5 – 2.062.374,66 zł, powinno być: 2.662.374,66 zł, różnica 600.000,00 zł

za rok 2017

- kolumna 4 – 503.780,00 zł, powinno być: 103.780,00 zł, różnica 400.000,00 zł

- kolumna 5 – 2.158.374,66 zł, powinno być: 2.558.374,66 zł, różnica 400.000,00 zł

za rok 2018

- kolumna 4 – 300.000,00 zł, powinno być: 100.000,00 zł, różnica 200.000,00 zł

- kolumna 5 – 2.110.374,66 zł, powinno być: 2.310.374,66 zł, różnica 200.000,00 zł

Część C4 – Kredyty i pożyczki według pozostałego terminu zapadalności, tj.:

za rok 2016

- kolumna 3 – 1.888,00 zł, powinno być: 349.668,00 zł, różnica 347.780,00 zł

- kolumna 4 – 607.560,00 zł, powinno być: 1.555.780,00 zł, różnica 948.220,00 zł

- kolumna 5 – 2.062.374,66 zł, powinno być: 766.374,66 zł, różnica 1.296.000,00 zł

za rok 2017

- kolumna 3 – 3.780,00 zł, powinno być: 491.780,00 zł, różnica 488.000,00 zł

- kolumna 4 – 500.000,00 zł, powinno być: 1.452.000,00 zł, różnica 952.000,00 zł

- kolumna 5 – 2.158.374,66 zł, powinno być: 718.374,66 zł, różnica 1.440.000,00 zł

za rok 2018

- kolumna 3 – 300.000,00 zł, powinno być: 588.000,00 zł, różnica 288.000,00 zł

- kolumna 4 – 0,00 zł, powinno być: 1.320.000,00 zł, różnica 1.320.000,00 zł

- kolumna 5 – 2.110.374,66 zł, powinno być: 502.374,66 zł, różnica 1.608.000,00 zł

za rok 2019

- kolumna 3 – 0,00 zł, powinno być: 312.000,00 zł, różnica 312.000,00 zł

- kolumna 4 – 1.198.374,66 zł, powinno być: 1.248.000,00 zł, różnica 49.625,34 zł

- kolumna 5 – 854.400,00 zł, powinno być: 492.774,66 zł, różnica 361.625,34 zł

Przyczyną powyższej nieprawidłowości była błędna interpretacja terminów „pierwotny termin zapadalności” i „pozostały termin zapadalności” Instrukcji sporządzania sprawozdań, stanowiącej załącznik nr 9 do powyższego rozporządzenia.

Zadania w zakresie przygotowania danych niezbędnych do sporządzenia sprawozdania Rb-UZ należały do Zastępcy Skarbnika Gminy Toszek w Referacie Księgowości Budżetowej. Nadzór w tym zakresie sprawowała p. Danuta Lis – Skarbnik Gminy Toszek, pełniący jednocześnie funkcję Kierownika Referatu Księgowości Budżetowej.

Powyższe sprawozdania Rb-UZ podpisali: Zastępca Skarbnika Gminy Toszek, działający z upoważnienia Skarbnika Gminy bądź p. Danuta Lis – Skarbnik Gminy Toszek oraz p. Grzegorz Kupczyk – Burmistrz Toszka bądź p. Piotr Kunce – Zastępca Burmistrza Toszka, działający z upoważnienia kierownika jednostki.

Wniosek nr 7

Wzmocnić nadzór nad pracownikami Referatu Księgowości Budżetowej w zakresie prawidłowego wykazywania wartości nominalnych z tytułu zaciągniętych kredytów i pożyczek ze względu na pierwotny oraz pozostały termin zapadalności w Rb-UZ rocznym sprawozdaniu uzupełniającym o stanie zobowiązań według tytułów dłużnych, stosownie do wymogów § 18 ust. 1 pkt 3 i 4, § 18 ust. 2 i 3, § 18 ust. 4 i 5, § 21 ust. 1 i ust. 3 pkt 3-4, § 22 ust. 1 i ust. 3 pkt 2-4 załącznika nr 9 – Instrukcja sporządzania sprawozdań, do rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 4 marca 2010 r. w sprawie sprawozdań jednostek sektora finansów publicznych w zakresie operacji finansowych (Dz. U. z 2014 r., poz. 1773), w związku z § 10 ust. 4 ww. rozporządzenia, mając na uwadze art. 68 oraz art. 69 ust. 1 pkt 3 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. z 2019 r., poz. 869 z późn. zm.).

- *W latach 2016 - 2020 (do dnia kontroli) nieprawidłowo sporządzano sprawozdania Rb-Z o stanie zobowiązań według tytułów dłużnych oraz poręczeń i gwarancji, poprzez zaniechanie sporządzenia jednostkowych, kwartalnych sprawozdań, obejmujących swym zakresem zarówno urząd, będący jednostką budżetową, jak i jej organ. Naruszono tym zasady sporządzania tych sprawozdań określone w § 4 ust. 1 pkt 1 i § 4 ust. 2 rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 4 marca 2010 r. w sprawie sprawozdań jednostek sektora finansów publicznych w zakresie operacji finansowych (Dz. U. z 2014 r., poz. 1773).*

Zgodnie z wyjaśnieniami, przyjęto zasadę sporządzania sprawozdania jednostkowego odrębnie dla organu oraz odrębnie dla Urzędu. Z kolei, z uwagi na fakt, iż sprawozdania Rb-Z jednostkowe Urzędu za ww. okres były zerowe, nie sporządzano sprawozdania Rb-UZ jednostkowego.

Ponadto ustalono, iż ze sprawozdania Rb-Z Szkoły Podstawowej w Paczynie wg stanu na koniec IV kwartału 2017 r. wynikały zobowiązania wymagalne w kwocie 246,00 zł, mimo to jednostka ta nie złożyła sprawozdania Rb-UZ za ten okres.

Powyższe świadczy o nieprawidłowo przeprowadzonej kontroli formalno-rachunkowej oraz merytorycznej sprawozdania Rb-Z ww. jednostki organizacyjnej, czym naruszono § 10 ust. 6 w związku z § 6 ust. 1 pkt 4, § 6 ust. 3, § 10 ust. 4 ww. rozporządzenia Ministra Finansów w sprawie sprawozdań jednostek sektora finansów publicznych w zakresie operacji finansowych.

Stosownie do powyższych przepisów, sprawozdania Rb-UZ są sporządzane i przekazywane przez kierowników jednostek organizacyjnych podległych jednostkom samorządu terytorialnego, a jednostka nie sporządza tego sprawozdania tylko w przypadku gdy nie posiada zobowiązań podlegających wykazaniu w tym sprawozdaniu. Sprawozdania należy sporządzać rzetelnie i prawidłowo pod względem merytorycznym i formalno-rachunkowym. Jednostki będące odbiorcami sprawozdań sprawdzają prawidłowość otrzymywanych sprawozdań pod względem formalno-rachunkowym, mogą również kontrolować merytoryczną prawidłowość złożonych sprawozdań.

Przyczyną niewyegzekwowania złożenia sprawozdania jednostkowego Rb-UZ za rok 2017 od ww. jednostki organizacyjnej była błędna interpretacja przepisów dotyczących sprawozdań jednostkowych i uznanie takiego stanu za prawidłowy.

Zadania w zakresie kontroli merytorycznej sprawozdania Rb-Z jednostek organizacyjnych oraz w zakresie zapewnienia sporządzania sprawozdań jednostkowych Rb-Z obejmujących zarówno urząd jak i organ za powyższy okres, należały do Zastępcy Skarbnika Gminy Toszek w Referacie Księgowości Budżetowej. Nadzór w tym zakresie sprawowała p. Danuta Lis – Skarbnik Gminy Toszek, pełniący jednocześnie funkcję Kierownika Referatu Księgowości Budżetowej.

Wniosek nr 8

Zapewnić prawidłowe sporządzanie jednostkowych kwartalnych sprawozdań Rb-Z o stanie zobowiązań według tytułów dłużnych oraz poręczeń i gwarancji, obejmujących zarówno urząd jak i organ oraz wzmocnić nadzór nad pracownikami Referatu Księgowości Budżetowej w zakresie kontroli merytorycznej kwartalnych sprawozdań Rb-Z jednostek organizacyjnych i obowiązku złożenia rocznych sprawozdań Rb-UZ uzupełniających o stanie zobowiązań według tytułów dłużnych, przez te jednostki, stosownie do § 4 ust. 1 i ust. 2, § 6 ust. 1 pkt 4, § 6 ust. 3, § 10 ust. 4 oraz § 10 ust. 6 rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 4 marca 2010 r. w sprawie sprawozdań jednostek sektora finansów publicznych w zakresie operacji finansowych (Dz. U. z 2014 r., poz. 1773), mając na uwadze art. 68 oraz art. 69 ust. 1 pkt 3 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. z 2019 r., poz. 869 z późn. zm.).

W zakresie wydatków budżetowych:

- *W latach 2016 - 2020 (do dnia kontroli), nieprawidłowo klasyfikowano wydatki budżetowe związane z obsługą administracyjną systemu gospodarowania odpadami komunalnymi, czym naruszono § 1 pkt 1, 2 rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 2 marca 2010 r. w sprawie szczegółowej klasyfikacji dochodów, wydatków, przychodów i rozchodów oraz środków pochodzących ze źródeł zagranicznych (Dz. U. z 2014 r., poz. 1053 z późn. zm.) w związku z art. 6r ust. 2 pkt 3 ustawy z dnia 13 września 1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach (Dz. U. z 2013 r., poz. 1399 z późn. zm.).*

Wydatki na obsługę administracyjną systemu gospodarowania odpadami zostały zaplanowane i zrealizowane w dziale 750 – „Administracja publiczna”, rozdziale 75023 – „Urzędy gmin”, podczas gdy zgodnie z postanowieniami załączników nr 1 i nr 2 ww. rozporządzenia, wydatki te powinny być klasyfikowane w dziale 900 – „Gospodarka komunalna i ochrona środowiska”, rozdziale 90002 – „Gospodarka odpadami”.

Zgodnie z wyjaśnieniami, w tutejszym Urzędzie nie było wyodrębnionej komórki ściśle związanej z gospodarką odpadami komunalnymi, a zadania te były realizowane w istniejącej już strukturze organizacyjnej.

Zadania w zakresie klasyfikowania wydatków, opracowania projektu budżetu Gminy Toszek oraz sprawowania nadzoru nad jego realizacją należały do p. Danuty Lis – Skarbnika Gminy Toszek.

Zgodnie z dodatkowymi wyjaśnieniami pracowników Urzędu, które wpłynęły do Regionalnej Izby Obrachunkowej w dniu 23 września 2020 r., został przedłożony Radnym Rady Miejskiej w Toszku projekt uchwały zmian w budżecie Gminy Toszek na 2020 r. obejmujący m.in. zmianę klasyfikacji budżetowej dotyczącej wynagrodzeń pracowników wykonujących zadania w zakresie gospodarki odpadami komunalnymi. Proponowane zmiany będą procedowane na sesji planowanej w dniu 30 września 2020 r.

Wniosek nr 9

Klasyfikować wydatki związane z obsługą administracyjną systemu gospodarowania odpadami komunalnymi, stosownie do zasad klasyfikacji wydatków, określonych w załącznikach nr 1 i nr 2 do rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 2 marca 2010 r. w sprawie szczegółowej klasyfikacji dochodów, wydatków, przychodów i rozchodów oraz środków pochodzących ze źródeł zagranicznych (Dz. U. z 2014 r., poz. 1053 z późn. zm.) w związku z art. 6r ust. 2 pkt 3 ustawy z dnia 13 września 1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach (Dz. U. z 2020 r., poz. 1439).

Stosownie do treści art. 9 ust. 3 ustawy z dnia 7 października 1992 r. o regionalnych izbach obrachunkowych (Dz. U. z 2019 r., poz. 2137) sprawozdanie o sposobie realizacji wniosków pokontrolnych należy przedłożyć Regionalnej Izbie Obrachunkowej w Katowicach, **w terminie 30 dni** od daty otrzymania niniejszego wystąpienia.

Do wniosków pokontrolnych zawartych w niniejszym wystąpieniu przysługuje prawo zgłoszenia zastrzeżeń **w zakresie wymienionym w art. 9 ust. 4** ustawy z dnia 7 października 1992 r. o regionalnych izbach obrachunkowych. Zastrzeżenia można wnosić do **Kolegium** tutejszej Izby, **w terminie 14 dni** od daty otrzymania wystąpienia pokontrolnego.

Prezes
Regionalnej Izby Obrachunkowej
w Katowicach
Daniel Kołodziej